

ПРИРУЧНИК ЗА ГЉИВАРЕ

Маја Караман

maja.karaman@dbe.uns.ac.rs

редовни професор, рецензент књије
Универзитет у Новом Саду, Природно-математички факултет,
Департаман за биологију и екологију, ПроФунги Лабораторија,
Трг Доситеја Обрадовића 2, 21000 Нови Сад, Србија

HANDBOOK FOR MUSHROOM ENTHUSIASTS

Мaja Karaman

maja.karaman@dbe.uns.ac.rs

Full Professor, book reviewer
University of Novi Sad, Faculty of Sciences, Department of Biology and
Ecology, ProFungi Laboratory,
Trg Dositeja Obradovića 2, 21000 Novi Sad, Serbia

Монографска публикација под називом „Приручник за гљиваре” дело је млађих аутора који су претежно биолози (доктори биолошких наука, проф. биологије и дипл. биолози), као и аутора из сродних области (пољопривреде), при чему су сви дугогодишњи чланови гљиварских друштава широм Србије, у оквиру којих су активни учесници теренских и едукативних радионица. Овом монографијом је први пут представљен стручан, али и опште популаран текст намењен гљиварима који се данас све више, како у Европи тако и у Србији, препознају у грађанским научним истраживањима и истраживањима у области биодиверзитета. Стога је неопходно обезбедити квалитетне изворе едукативних материјала за даљу едукацију хобиста који су често укључени у аматерско сакупљање гљива и теренска истраживања, како би им се омогућио приступ знањима из области микологије – науке о гљивама и подстакло њихово континуирано учешће у теренским истраживањима и активностима заштите природе. Посебно је значајно поглавље о принципима сакупљања гљива на терену, које пружа смернице за одговорно и одрживо сакупљање из природе, како се током самосталних гљиварских теренских истраживања не би угрозила природна популација гљива услед прекомерне експлоатације јестивих врста, као и фрагментације и девастације њихових природних станишта.

Поред тога, боље познавање отровности и лековитости врста може значајно да помогне разумевању

The monographic publication entitled “*Handbook for Mushroom Enthusiasts*” is the work of a group of young authors, predominantly biologists (PhDs in Biological Sciences, biology professors, and graduate biologists), as well as experts from related fields such as agriculture, all of whom are long-standing members of mushroom societies throughout Serbia, and have actively participated in numerous field surveys and educational workshops. This monograph presents, for the first time, both an expert and the text suitable for wide readership, which is intended for mushroom enthusiasts, who are increasingly recognised as valuable contributors to citizen science initiatives and biodiversity research across Europe and Serbia. Therefore, it is necessary to provide high-quality educational materials to support further education of hobbyists who are frequently involved in amateur mushroom collecting and citizen science, to facilitate access to knowledge in the field of mycology - the science of fungi and encourage their continued engagement in field research and nature conservation activities. Particularly noteworthy is the chapter dedicated to the principles of mushroom foraging (“mushroom hunting”) in the field. It provides guidance on responsible and sustainable harvesting practices to ensure that independent mushroom foraging activities do not threaten natural fungal populations through overexploitation of edible species, nor contribute to the fragmentation and degradation of their natural habitats.

Furthermore, a better understanding of the toxicity and medicinal properties of fungal species may significantly

Слика 1. Предња корица књиге „Приручник за гљиваре”

Аутори: Елеонора Чапеља, Момчило Далев, Марко Благојевић, Ивана Круљевић, Душан Садиковић, Бојан Шугељев

Уредник: Елеонора Чапеља

Издавачи: Завод за заштиту природе Србије, Миколошко гљиварски савез Србије

Рецензенти: проф. др Маја Караман, редовни професор и др Јасмина Гламочлија, научни саветник

Figure 1. Front cover page of "Handbook for Mushroom Enthusiasts"

Authors: Eleonora Čapelja, Momčilo Daljev, Marko Blagojević, Ivana Kruljević, Dušan Sadiković, Bojan Šugeljev

Editor: Eleonora Čapelja

Publishers: Institute for Nature Conservation of Serbia and Mycological Society of Serbia

Reviewers: Maja Karaman, Full Professor and Jasmina Glamočlija, Principal Research Fellow

опасности које може да изазове неадекватно препознавање врста за које је потребно деценијско искуство на терену и у лабораторији, као и познавање значаја употребе гљива у превенцији и лечењу многих обољења, а посебно стресом условљених имунолошких болести.

Ова публикација представља четврту у низу публикација које у Србији могу значајно помоћи едукацији заинтересованог становништва које у проучавању биолошке разноврсности види спас од урбаног и стресног начина живота у урбаним срединама. Публикација је написана на 165 страна структурираних у 12 целина, од којих је најшире приказано поглавље „Преглед најважнијих група, родова, врста гљива са описима” (40-93. стр.), које пружа свеобухватан увид у кључне таксоне гљива, а употпуњена и оригиналним фотографијама чланова гљиварских друштава, чиме је и остварен циљ да се гљиварима, тј. аматерским миколозима у Србији обезбеди приступачан и практичан извор информација.

У уводном делу појашњава се место гљива у животу свету, основи класификације гљива у миколошкој научној дисциплини, а потом се даје приказ еколошких група гљива са основном поделом појмова везаних за биологију макрогљива. Посебан значај текста огледа се у описима основних правила при сакупљању гљива, микроскопских анализа плодних тела, као и заштите гљива. Постојање појмовника који детаљно појашњава научну терминологију, као и приказ отровности врста (141-156. стр.) и са њима у вези тровања која са данас често дешавају у Србији услед недовољног познавања ових организама, од посебног је значаја за боље разумевање основних методолошких принципа микологије и едукације заинтересованих појединаца.

contribute to rising awareness of the risks associated with misidentification of species, particularly those whose accurate determination requires decades of field and laboratory experience. At the same time, such knowledge helps highlight the importance of mushrooms in the prevention and management of numerous health conditions, especially stress-related immune disorders.

This publication represents the fourth in a series of similar works published in Serbia and has the potential to make a substantial contribution to the education of individuals interested in nature, many of whom find in the study of biodiversity a valuable means of coping with the fast-paced and stressful lifestyle that is a characteristic of modern urban environments. The publication comprises 165 pages organised into 12 chapters, with the most extensive chapter, “*Overview of the Most Important Groups, Genera, and Fungal Species with Descriptions*” (pp. 40–93), providing a comprehensive overview of key fungal taxa. Photographs contributed by members of mycological societies further enrich the contents, contributing to the publication’s goal of providing mushroom enthusiasts, i.e., amateur mycologists in Serbia, with an accessible and practical source of information.

The introductory section clarifies the position of fungi in the living world and the foundations of fungal classification within the scientific discipline of mycology. This is followed by an overview of the ecological groups of fungi, including a basic breakdown of concepts related to the biology of macro-fungi. The text is of particular importance due to its descriptions of the fundamental rules for mushroom collecting, the microscopic analysis of fruiting bodies, and fungal conservation. Furthermore, the inclusion of a glossary that explains scientific terminology in detail, along with an overview of species toxicity (pp. 141–156) and the associated poisonings, which occur frequently in Serbia today due to insufficient knowledge of these organisms, is of vital significance for a better understanding of the basic methodological principles of mycology and the education of interested individuals.